

Boeken

INTERVIEW ROB, ZENEBE EN JARRA MARREVEE

Verder van huis

Rob Marreeve (60), adoptievader van zoons Zenebe (25) en Jarra (22) uit Ethiopië, rekt in zijn boek *Vaderland* af met het 'adoptiesprookje'. Zijn zoons steunen hem. 'Had ik dit allemaal geweten, dan had ik het nooit gedaan.'

Door **Anneke Stoffelen** Foto's **Lin Woldendorp**

Als Zenebe Marreeve (25) iemand voor het eerst ontmoet, loopt zo'n kennismaking vaak ongeveer zo:

'En waar kom jij dan oorspronkelijk vandaan?'

'Uit Ethiopië.'

'O, wat spreek je goed Nederlands.'

'Ja, dat klopt, ik ben hier opgegroeid. Ik ben geadopteerd.'

'Zo, dan heb je wel echt geluk gehad.'

Zo voelt het voor Zenebe helemaal niet. En hoezo heeft hij meer geluk gehad dan iemand die in Nederland is geboren? Die heeft dat toch ook niet zelf bepaald? 'Maar als je dat soort opmerkingen vaak genoeg hoort', zegt Zenebe, 'dan ga je vanzelf denken: ik moet niet zeiken.'

Dat gevoel van niet mogen zeuren, dankbaar moeten zijn, dat is volgens Zenebe's vader Rob Marreeve een gevolg van het 'adoptiesprookje': het idee dat buitenlandse ouders via adoptie een kind uit een arm land redden en dat alle eventuele problemen zijn op te lossen met een flinke scheut liefde.

Deze week verschijnt zijn boek *Vaderland*, waarin Rob Marreeve (60) afrekenet met dat sprookje. Het boek en een bijbehorend toneelstuk geven een zeer persoonlijk inkijkje in de moeilijkheden die zijn gezin heeft ervaren sinds in 2001 de broers Zenebe en Jarra, toen 4 en 1, werden geadopteerd uit Ethiopië.

Buitenlandse adoptie is de afgelopen jaren behoorlijk onder vuur komen te liggen. Er waren talloze schandalen in het nieuws, van 'weeskinderen' die nog gewoon ouders bleken te hebben tot 'baby farms' in Sri Lanka waar kinderen werden gebaard puur om ze later te verhandelen in een adoptieprocedure.

De Nederlandse overheid kondigde vorig jaar, na een uiterst kritisch rapport van de commissie-Joustra, een tijdelijke stop af voor alle buitenlandse adopties. Inmiddels werkt minister Franc Weerwind (Rechtsbescherming) toch weer aan een nieuw, strenger systeem, waarin adoptie mogelijk blijft als laatste keuze voor kinderen die in eigen land geen toekomst hebben.

Uit het familie-album: de eerste foto's die het echtpaar Marreeve kreeg toegestuurd van de broertjes.

Rob en Irma halen Zenebe en Jarra op in Ethiopië in 2001.

In de maatschappelijke discussie gaat het vooral over de institutionele misstanden: geknoei met documenten en potentiële kinderhandel. Maar in *Vaderland* werpt Rob Marreeve een

fundamentele vraag op: is het überhaupt een goed idee om een klein kind weg te plukken uit zijn omgeving en op te laten groeien in een vreemd land?

Zijn zoons staan er helemaal achter dat hij de zwaarste momenten uit hun jeugd deelt met de wereld, vertel-

len ze in het nieuwbouwhuis van hun ouders in Lent, vlak bij Nijmegen. Zenebe zit aan de eettafel tegenover zijn vader. Jarra (22) is online aanwezig, via een schermje tussen hen in.

Hij praat via Facetime mee, omdat hij tijdelijk op Malta werkt. In september gaat hij beginnen aan een media-opleiding in Utrecht. Zenebe is net gestopt met zijn hbo-opleiding sociaal werk en wil na de zomer een nieuwe poging wagen in die richting, maar dan op mbo-niveau.

Dat studeren lastig gaat, heeft deels met het adoptietrauma te maken, zegt Zenebe. 'Ik heb altijd geloofd dat ik op een gegeven moment van mijn woede en verdriet af zou zijn. Maar dat is niet echt het geval.'

Rob Marreeve heeft door het schrijven aan dit boek veel nagedacht over zijn eigen aandeel in de problemen die zijn zoons ervaren. Hij komt tot een harde, pijnlijke conclusie over de adoptie: 'Had ik dit allemaal geweten, dan had ik het destijds nooit gedaan.'

Dat is een heftige boodschap om als adoptieouder publiekelijk uit te spreken.

Rob: 'Het is mijn missie om hiermee iets open te breken. Ik heb mijn boek opgestuurd naar een groep adoptieouders van Ethiopische kinderen met wie we vroeger jaarlijks samenkwamen. Ik dacht: ik krijg vast veel reacties. Maar mooi niet. Terwijl onze situatie echt niet uniek is. Er zijn genoeg adoptiegezinnen waar het allemaal nog veel moeilijker is.'

Waarom is dat zo'n taboe?

Rob: 'De loyaliteit naar je kind, en andersom ook, is kennelijk zo groot dat we het liever allemaal bedekt houden.'

Zenebe: 'Sommige mensen hebben geen zin in dat hele gedoe. Dan kies je voor lachen en zwaaien. Ik begrijp dat, maar ik hou dat zelf niet vol voor de rest van mijn leven.'

Het is geen vrolijk boek geworden.

Zenebe: 'Nee. Anderen schrikken als ze lezen dat we zo veel ruzie hebben

gehad. Maar voor mij is het normaal, ik kijk er niet van op.'

Rob: 'Het is misschien jammer dat ik niet meer mooie momenten heb beschreven, want die waren er ook. Maar ik ben bang dat mensen dan alleen die positieve kant van adoptie blijven benoemen. Terwijl het gewoon ontzettend heftig is.'

Zijn stem schiet omhoog bij die laatste zin.

Zenebe: 'Rustig maar.'

Rob: 'Waar wij last van hebben, is dat anderen het probleem steeds bagatelliseren. Als ik vertelde wat voor botsingen wij hadden, dan zeiden mensen: dat is gewoon de puberteit, daar heeft die en die ook last van. Goed bedoeld, maar het maakt je wel eenzaam.'

Zenebe: 'Ik heb mijn familie in Ethiopië proberen uit te leggen dat er dingen zijn waarover ik verdrietig en boos ben, ook al leef ik in een land waar ik materieel gezien alles heb. Zij zien dat als luxeproblemen. Voor mij was het pijnlijk dat ik daar geen begrip vond, maar hier ook niet.'

Waarom zijn de problemen in adoptiegezinnen anders?

Zenebe: 'De onvoorwaardelijke band die ouders en kinderen normaal gesproken hebben, is voor ons niet haalbaar. Dat wat voor iedereen supernormaal is, wat anderen voor lief nemen, dat hebben wij niet. Wij lopen op onze tenen. Er is zo veel afstand, niks is vanzelfsprekend. Er is een groot cultuurverschil, dus is het moeilijk elkaar echt te begrijpen. Vrienden zeggen: ik heb ook veel ruzie met mijn ouders. Ja, maar ik denk dat het onvoorwaardelijke ervoor zorgt dat jij je ouders makkelijker iets kunt vergeven, en andersom ook. Bij mij roepen ruzies meteen angst op om te worden verlaten.'

Rob: 'Het is moeilijk voor te stellen wat dat betekent, als je het zelf niet meemaakt. Mijn vrouw en ik begonnen aan adoptie omdat we graag kinderen wilden. En we projecteren al onze liefde op hen. Wij hebben allerlei verwachtingen en zij kunnen daar